ስለምንታይ እዮም ኣፍሪቃውያን: መራሕቲ: ህዝቢ ኣፍሪቃ ክሓልፈሉ ዘይደልዩ?

ስለምንታይ ህዝቢ ኣፍሪቃ: ፍርያም መሬት ከለዎ: ብዘሕፍር ስእነትን ዕርቃንን ክሳቐ ይርከብ ኣሎ ? እቲ ብሓፈሻ ኣብ ምሉእ ኣፍሪቃ: ብፍላይ ድማ ኣብ ከባቢ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዝርኤ ዘሎ ተርእዮታት: ተመራሚርና እንተድኣ ተኻታቲልናዮ: ብዙሓት ሕቶታት ኣብ ኣእምሮና ክውሕዙና ይኽእሉ እዮም። ንኣብነት:- ህዝቢ ኣፍሪቃ: ብባህርያዊ ጸጋ ዝተዓደለ ክነሱን: ፍርያም መሬትን ክቡር ማዕድንን: ዘይትን ፍሬታትን ከለዎ: ብምዕራባውያን ዜና ማዕከናት ግን: ለይትን መዓልትን: ኣብ ዘሕፍር ስእነትን ዕርቃንን ወዲቑ ከምዘሎን: ዲሞክራሲ ሓሪሙዎ: በቶም ፋሺስታውያን መራሕቱ ይሳቐ ከምዘሎን: ዝብል ፕሮፓጋንዳ ክፍኖ ስለምንታይ ንሰምዕ ዘሎና?

እቲ ዋና ጠንቂ እንታይ እዩ? ኣፍሪቃ ድኻ ኮይና ህዝባ ከይጸገበ ዝሓድር ዘሎ ብሓቂ ድዩ? ስለምንታይ ምዕራባውያን ብዛዕባ ኣፍሪቃ ተገዲሶም ለይትን ምዓልትን: ፕሮጋንዳ ይዝርግሑ ኣለውዉ? ንህዝቢ ኣፍሪቃ ብሓቂ ስለዝደንገጽሉን ክሕገዝ ስለዘደለዩዎን ድዮም? ከምኡ እንተድኣ ኮይኑ ድኣ: ስለምንታይ ብድሕሪ ኮሎንያል መግዛእቲ. እቶም ተብዓት መራሕቲ ኣፍሪቃ ተቐንጺሎምን: ብዲክታቶራት ተተኪኦምን?

እቶም ኣብ ስሳታት ማለት ድሕሪ ኮሎንያል መግዛእቲ: ንኣፍሪቃ ንምምዕባል ራእዪ ዝነበሮምን: ኣፍሪቃ ሓራ ኮይና ክትምዕብልን: ብጅግንነት ዝተቓለሱን ብውዲት ሓዲሽ ኮሎንያ መግዛእቲ ድማ ዝተኾልፉ፣ መራሕቲ ኣፍሪቃ ኣዞም ዝስዕቡ እዮም።

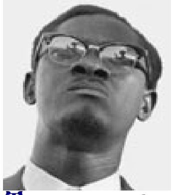

ጅግና መራሒ ኮንጎ: ፓትሪክ ሉሙምባ መራሕቲ ኮሎንያል በልጁም ምስ ሰበስልጣን ሲኣይኤ:ብምትሕብባር ቀንጺሎም: ነታ ብባህርያዊ ሃብቲ ካብ ምሉእ ዓለም ዝበልጸገት ሃገር ኮንጎ: ብኩርኩር:ህጸይነት:ብፋሺስ ታዊ ገዛኢ ሞቡቲ ከምትግዛእ ገይሮማ። ካብ 1994 ክሳብ ሎሚ ካብ 4 ሚልዮን ንላዕሊ ህዝቢ ኮንጎ ብሰንኪ ሞቡቱ ሃሊቖም።ኣብ ሃገር ኮንጎ እቲ ኣብ ካልእ ክፍሊ ዓለም ዘይርከብ: Lithium ዝተባህለ ሚነራልንcell phones ዝከውን, Coltan ን DVD ፕለይ -ስተሽንን ን computers ዝኸውን: ኣብ ካልእ ሃገር ክርከብ ኣይክእል ሚነራል ዝርከባ ሃገር'ያ።ኮንጎ ካብ ምሉ ዓለም ዝሃብተመት ሃገር ክነሳ ንሃብታ ስለዝደለዩ ምዕራባውያን የሳቕዩዋ ኣለው

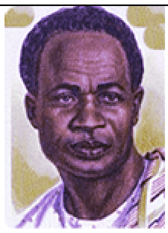

ክዋሜ ንክሩማህ ብ21.09.1909 ኣብ ጋና ተወሊዱ- ብፖለትካል ሳይንስ ቲኦሎጂን ብፍልስፍና ማስተር ኦፍ ሳይንስ ዝተመረቐ ምሁር ኣፍሪቃዊ መራሒ ኣብ ቻይና ክበጽሕ ምስከደ:ብሃጺያውያን ውዲት ወተሃደራዊ ዓመጽ ተፈጺሙሉ። ብ27.ሚያዝያ 1972 ዓ.ም. ከኣ ሞይቱ።

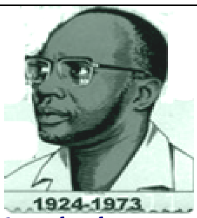

ኣሚልካር ካብራል ብ12 መስከረም 1924 ኣብ ባፉታ ጊኒ-ቢሳው ተወሊዱ። ጸረ ፋሺስታዊ መግዛእቲ ፖርቱጋል ብጅግንነት ዝተቓለሰ ብ20 ጥሪ 1973 ብርእሰማላውያን ምዕራባውያን:ተቐንጺሉ። ጊኒቢሳው ብክቡር ማዕድን ብልጽግቲ ምኳና ዝተመስከረላ ሃገርያ።

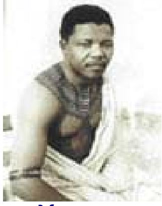

ጠበቓ ነልሶን ማንዴላ ፍሉጥ ጸረ ዓሌትነት መራሒ ኮንግረስ ፓርቲ ደቡብ ኣፍሪቃ:ብትብዓት:ብጅግንነትን ሰውራ (African Nationa Congress party ክመርሕ ምስ ጀመረ:ካብ 1962 ዓ.ም.በቶም ቶኺሉ ዓሌታውያ ደቡብ ኣፍሪቃ ተጨውዩ ን27 ዓመታት ኣብ ማእሰርቲ ድሕሪ ምብላይ ብ11.2.1990 ተፈቲሑ። ሕጂ'ውን እንተኾነ ደቡብ ኣፍሪቃ እቲ ዝልዓለ ስለላ ብጽዓዱ ደቡብ ኣፍሪቃዩ ተወኒኑ ዘሎ።

ጆሞ ኬንያታ
ካብ 1889 ክሳብ 1895 ዘሎ ግዜ ተወሊዱ-ብ1963ድሕሪ ኮሎንያልመግዛእቲ እቲ ብህዝቢ ኬንያ ዝተፈተፈትው ፕረሲደንት ኬንያ ተመሪጹ ክልተ ግዜ ድማብፕረሲደንትነት ሃገር ኬንያ መሪሑ። ብ 22 8.1978 ዓ.ም. ከኣ ብሕማም ልቢ ዓሪፉ።ብድሕሪ **ጆሞ ኬንያታ ኬንያ ኣራብ ሞይ ዝተባህለ ኩርኩር:ምዕራባውያን ክትግዛእ ድህሪ ምጽናሕ ሕJኢ'ውን ገና ኣይቀሰነትን ኣላ።**

ኣፖሎ ሚልቶ ኦቦተ28.12.19
10.10.2005
ብ28 ታሕሳስ
ኣብ ኣኮኮሮ ኣ
ተወሊዱ።ካብ
ክሳብ 1971ዓ.ም
ካብ 1980 ክሳ
1985 ፕረሲደን
ኡጋንዳ
ነይሩ።ብውዲት
ደቡብ ኣፍሪቃ
ሃጸይነትን ድማ
ብፋሺስት ኢዲ
ኣሚን ተተኪኦ
10 ጥቅምቲ 2
ሞይቱ።

እቶም መሳርሒ ሃጺያውያን ዝኾኑ መሳፍንትን ፋሺስታውያንን ኣፍሪቃውያን ገዛእቲ: ነቶም ንኣፍሪቃ ንምምዕባል ራእዪ ዝነበሮም ጀጋኑ ኣፍሪቃውያን: ኣፍሪቃ ንኸይትምዕብል ክሳብ ግዜ ሞቶም ክገዝኡ ዝጸንሑ እዚኦም'ዮም ነይሮም።

ንጉስ ሃይለስላሴ
23.7.1892-27.8.1975

ሞቡቱ-ሰሰ-ሰኮ
14.11.1930-7
9.97

ጃን በደል ቦካሳ
22.2.1921-
3.11.1996

ሞሃመድ ሲያድ ባረ
1919- 2.01.1995

ኢዲ ኣሚን
17.5.1928 -16.8.2003

እቲ ኣብ ግዜ ኮሎንያል መግዛእቲ ዝነበረ ሜላ: ኤውሮጳውያን: ካብ ኣፍሪቃ ኣንሳሒቦም ነናብ ሃገሮም ክምለሱ ከለው: ብመደብ ወከልቶም መራሕቲ ኣፍሪቃ ስለዘዳለው ጥራይ እዮም። ንኣብነት ንሚልቶን ኦብተ ካብ 1966 ክሳብ 1971 ዓ.ም መራሒ ኡጋንዳ ዝነበረ ገልቢጦም: ብኢዲ-ኣሚን ተኪኦሞ። ንጅግና መራሕ ኮንጎ: ፓትሪክ ሉሙምባ ቀንጺሎም: ብዲክታቶ ሞቡቲ ተኪኦሞ። ኣብ ሴንትራል ኣፍሪቃ ረፓብሊክ'ውን: ነቲ በላዕ-ሰብ ጃን-በደል ቦካሳ ወኪሎም ኮይኑ ብኣረሜንነት ክገዝእ ዕድል ሂቦሞ። መራሒ ኢትዮጵያ ነበር ንጉስ ሃይለስላሴ ክግልብጥ ዝፈተነ: <u>ጅግና ጀነራል መንግስቱ ንዋዩ</u> ቀንጺሎም ንጉስ ሃይለስላሴ ክሳብ ወዲ 84 ዓመት ኮይኑ ከምዝገዝእ ዕድል ሂቦሞ። ኣብ ኬንያ'ውን ድሕሪ ጅግና ጆመ ኬንያታ: ንኣራብ ሞይ ተኪኡዎ። ነቲ ኣብ ምሉእ ኣፍሪቃ ዝሸይድ ዝነበረ ሰውራታት ድማ: ንኣብነት ከም ብዓል ሰውራ ሞዛምቢክ: ሰውራ ጊኒ ቢሳው: ሰውራ ኣንጎላ: ስውራ ተ.ሓ.ኤን ኣብ ኤርትራ: ሰውራ ኮንጎን ኣልሚሶም: ንውሑዳት ሰውራታት ግን ነቶም መራሕቶም: ባዕሎም ስለዝመልመልዎም: ማሕበራውያን ወይ ኮሚኒስት ተመሲሎም ክቕጽሉ ብረቕቕ እናሓለውዎም ክሳብ ሕጂ ኣጽኒሖሞም። ብኸም'ዚ ሜላ'ዚ ድማ ንኹለን ሃገራት ኣፍሪቃ: ብፋሺስታውያን መራሕቲ ከምዝትክኣ ከምዝሳቐያን ገይሮም። እቲ ካብ ኩሉ ዘሰደምም ድማ: ምዕራባውያን እዞም ኣብ ክንዲ ብሓንጎሎም ብኸብዶም ዝሓስቡ: ፋሺስታውያንን ኣፍሪቃውያን መራሕቲ: መሳርሒ ኮይኖም ንህዝቢ ኣፍሪቃ ንኽጭፍጭፉ ኣፍቂዶምሎም። በዚ ረቂቕ ውዲት'ዚ ድማ ነታ ኤውሮጳውያን ቅድሚ ሚእቲ ዓመታት: ብባህርያዊ ሃብታ ዝብህጉዋ ዝነበሩ ጸጋ ዝመልኣ ገጻፍ ክፍሊ ዓለም ኣፍሪቃ: ከም ድኻን ከም ለማኒትን: ከም ዲሞክራሲ ዝሓረማን: ተቑጺራ ትርከብ ኣላ። እቲ ቀንዲ ሕልሞም ግን: ተመሊሶም ንኣፍሪቃ ክገዝኡዋን ክቈጻጸሩዋን ስለዝደልዩ እዮም።

ኣብዚ እዋንዚ: ነዞም ኣብ ላዕሊ ተጠቒሶም ዘለው: መሳፍንትን ፋሺስታውያንን ኣፍሪቃውያን ገዛእቲ: ተኪኦም። ንኣፍሪቃ ካብ ድቃሳ ኣበራቢሮም ብቕጠባ ከማዕብሉዋ: The leaders of *African Renaisence*" ተባሂሎም ዝጽውዑ ዘለው: እዞም ዝስዕቡ'ዮም። ኣዚኦምሲ ብሓቂ ድዮም ንኣፍሪቃ ከበራብርዋን: ብዲሞክራስን ብስኒትን ብሰላምን ብልጽግናን ክመርሑዋ? እዚ ሓቂ ኣንተድኣ ኮይኑስ: ነቲ ኣብ ኣፍሪቃ መዓልታዊ ዝካየድ ዘሎ: ብስለላ ጥራይ ዝተዓብለለ ፖለቲካዊ ኹነታት ምዕዛብ ጥራይ እኹል መረዳእታ'ዩ።

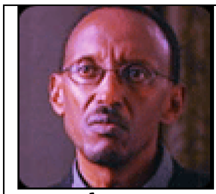 ፓውል ካጋመ 23.10.1957ተወሊዱ። ካብ 22 ሚያዝያ 2000 ጀሚሩ ክሳብ ሎሚ ንሩዋንዳ ዝገዝእ ዘሎ።ኣብ ርዋንዳን ብሩንድን ካብ ሓደ ሚልዮን ዝኾኑ ብሕልፊ ካብ ዓሌት ሁቱ ዘጥፍኤ።	 የዎሪ ካጉታ ሙዘቪኒ ኢዲ ኣሚን ካብ 29.01 1986 ኣብ ስልጣን ዘሎ ገዛኢ ኡጋንዳ። ምስ ፓኡል ጋመ ተላፊኑ ንካቢላ ኣብ ስልጣን ንኽመጽእ ዝተሓባበረ።ብሰንኩን ብፕረሲደንት ፓኡውል ካጋመን ኣብ ኮንጎ ካብ 4 ሚልዮን ንላዕሊ ህዝቢ ኮንጎ ሃሊቑ'ዩ።	 ኢሰያስ ኣፈወርቅ: 2.2.1946 ኣብ ኣስመራ ኤርትራ ተወሊዱ ካብ 1971 ዓ.ም. መራሒ ሰውራ ካብ 24.5.1993 ክሳብ ሎሚ ብዘይቅዋም ንኤርትራ ዝገዝእ ዘሎ: ዶብ ከይተሓንጸጸ ድማ ምርጫ ኣብ ኤርትራ ኣይግበርን'ዩ ዝብል	 ሮበርት ገብሪኤል ሙጋበ 21.2..1924 ተወሊዱ ካብ 2.2.1987 ንዚንባቤ ዝገዝእ ዘሎን: ነቲ ዲሞክራስያዊ ምርጫ ክሒዱ ካብ ስልጣነይ ዕጭ:ሓንፈፍኩ ብምባል ገና ክሳብ ግዜ ሞቱ ኣብ ስልጣን ንኽነብር የኣገርግር ኣሎ። ሞቡቱ ቅኑዕ መራሒ ንኽምስልዩ ዘታልል ዘሎ'ምበር ቀንዲ ኩርኩር ምዕራባውያን እዩ።	 ለገሰ (መለስ) ዜናዊ ብ8 ግንቦት 1955 ዓ.ም ኣብ ዓድዋ ተወሊዱ። ካብ 1991 ዓ.ም. ጀሚሩ ንዲክታቶር መንግስቱ ሃይለማርያም ተኪኡ: ንእትዮጵያ ዝመርሕ ዘሎ'ዩ።ብ1995 ግዝያዊ መንግስቲ ጸኒሑ ኣብ ምርጫ ቀሪቡ: ቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ: እንደገና ብ2005 ደጊሙ ተመሪጹ። ኣብ ዝመጽእ ዘሎ ምርጫ ክቕጽል ድዩ: ወይስ ኣይቅጽልን ንዝብል ሕቶ ምጽባዩ ጥራይ ኣዩ።

ብድሕሪ ኮሎንያል መግዛእቲ ማለት: ካብ 1960 ዓ.ም. ክሳብ 1990 ዓ.ም ዝሑል ኲናት ሶቭየን ኣሜሪካን ዝውዳኣ: ኣብ ኣፍሪቃ ሓድሽ-ኮሎንያሊዝም ወይ ኒዮ-ኮሎንያሊዝም ተባሂሉ ብረቂቕ ሜላ: ብዙሕ ከይከሰሩ ብሕሱር ጕልበት ኣፍሪቃውያን ማኣለያ ዘይብሉ ማዕድናትን: ባህርያዊ ሃብትን: ከም ድያሞንድ ቡን ካካኦ ሓጺን ወዘተ...እናመዝመዙ ርእሰ-ማሎም ከዳብሩ ጸኒሖም። ብሕልፊ ነተን ሃገራት ኣፍሪቃ: "ድኻታት ሳልሳይ ዓለም" ዝብል ስም ኣጠሚቖም: ብዕዳን ዕንዲዳን ካብ ድኽነት ከምዘይወጻ ገይሮመን ድሕሪ ምጽናሕ: ድሕሪ 1990 ዓ.ም ግን ፖለቲካ ዓለም ኣዝዩ ብዝተራቐቐ ሚላን ውዲትን ካልእ መልክዕ ከምዝሕዝ ገይሮሞ። ኣብ መዋእል እዚኦም መራሕቲ'ዚኦም: ብሕልፊ ብድሕሪ ምብቃዕ ዝሑል ኲናትን: ምውዳቕ ሶቬት ሕብረትን: ዘመን ዘምጽኦ ዓለም-ለኸ ፍልስፍናን: (ግሎባላይዜሽን) ክነግስ ተራእዩ። ንኣብነት ንኣብነት ኣብ ኮንጎ ኣብ ጁቡቲ: ከምኡ'ውን ኣብ ኤርትራ: ኣብ ዳርፉር: ኣብ ሶማልን ኣብ ከባቢ ምዕራብ ኣፍሪቃን: በብግዜኡ "ዓቀብቲ-ሰላም" ብዝብል ጕልባብ ወተሃደራት ሕቡራት መንግስታት ኣብ ኣፍሪቃ መዓስከሮም ከጣጥሑ ይርኣዩ ኣለው። ስለምንታይ? ምዕራባውያን ብሓቂ ንህዝቢ ኣፍሪቃ ስለዝሓሰቡሉ ድዮም? ብፍላይ ኲናት ኣብ ሶማል: ኲናት ኣብ ዳርፉር (ሱዳን): ኲናት ኣብ ጫድ: ኲናት ኣብ ሩዋንዳን ብሩንድን: ዶባዊ ኲናት ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን: ክካየድ ጸኒሑን ኣሎን። ብሓቂ ንረብሓ ህዝብታት እዘን ሃገራት'ዚኤ ድዩ እዚ ኩሉ ወፍሪ'ዚ? እቲ ዝርኤ ዘሎ ወፍሪ: ውሑዳት ርእሰማላውያን ማዕድንን ዘይትን ንምውናን ዝግበር ዘሎ ቅድድም ድዩ? ወይስ ብሓቂ ንረብሓ ህዝቢ ኣፍሪቃ እዩ? ረዲኤት ንኣፍሪቃ እናተባህለ: ብምዕራባውያን "ግብረሰናይ" ዝግበር ዘሎ ወፈራታትስ: ብሓቂ ንህዝቢ ኣፍሪቃ ካብ ጥሜትን

ዕርቃንን ጽምእን: ስእነትን ዲሞክራስን ንምድሓን ድዩ? ስለምንታይ ኣፍሪቃውያን: መራሕቲ: ህዝቢ ኣፍሪቃ ክሓልፈሉ ዘይደልዩ ዘለው እምብኣር: ብዕሽነቶም ብረቒቕ ሜላ ሃጺያውያ ተረኪሶም: ካብ ህዝቦም ነቲ ጽባሕ ንግሆ ገዲፎሞ ዝሞቱ ገንዘብ ስለዝመረጹ እዮም። ካብቲ ምስ ሃጸይነት ዝገበሩዎ ውዕል ምዕይ እንተድኣ ኢሎም ድማ: በቶም ቶኺሉ ግሎባል-ፕለየርስ ክቕንጸሉ ከምዝኽእሉ ስለዝርዓዱ እዮም።

ጉጅለ ደቀባ ክፍሊ መጽናዕትን ምርምርን
27.06.2008 ዓ.ም

ይ ቕ ጽ ል